

Senseende, vilde jeg anse for aldeles Urigtigt. Naar det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgfreds spurgte mig, om Ternbanebestillingsmændene i Aarhus ogsaa skulde kunne komme ind i saadanne Boliger, og Kommissionen nødes til at optage dem i disse, saa vil jeg sige, at jeg finder det ganske usømmeligt fra Statens Side, naar den i det Hele erkjender, at det er nødvendigt, at der gjøres Noget i denne Retning, at den saa ikke følger det smukke Exempel, som er anvist i saa vel valgte Ord i den Komiteebetænkning, hvoraf jeg tillod mig at oplæse nogle Ytringer. Der er ogsaa en anden Vej, som det ærede Medlem antydede, at man kunde gaa, og som jeg gjerne vil være med til at gaa, nemlig at man lader Statens Bestillingsmænd faae saa Meget at leve af, at de kunne leve som Mennesker. Dette skal jeg være ganske villig til at gaa med til; men jeg veed just ikke, hvorvidt det er Tilfeldet, at det ikke er saaledes. Dersom jeg indfaae dette, vilde det have været mig høit at tage Initiativet til at gjøre Forslag derom, ligesom det er fket her i Thinget med Hensyn til andre Bestillingsmænd, som have haft for Iden Indtægt af deres Arbeide. Der faldt en Ytring fra det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1ste Valgfreds, som jeg vil gjøre en Bemærkning imod; det var angaaende Afstandsbestemmelsen. Det er jo selvfølgeligt, at dette Punkt her er opstillet saaledes som jeg havde tænkt mig, at det kunde være plausibelt; men skulde der paa enkelte Steder være Anledning til at afvige deraf, navnlig i Kjøbenhavn, vil dette være Noget, med Hensyn til hvilket der ikke kunde være nogen Bankelighed ved at blive enig om, at Afstanden blev noget større. Dette kunde man saa meget bedre gjøre med Hensyn til Kjøbenhavn, som der her er mange Arbeidssteder og mange Arbeidscentrer, og det kan godt være, at, om man ogsaa fjød Afstanden længer ud fra Aeltorvet, blev den derfor ikke længere fra disse Arbeidscentrer. Altsaa dette kan jeg ikke have Noget imod. — Men Hovedangreb, som det ærede Medlem gjorde med Hensyn til dette Lovforslag, var det, at det skulde være et ganske nyt Princip, der derved indførtes i Lovgivningen, og at det navnlig ikke kunde siges at ligge i Lov af 4de Juli 1850. Jeg vil tillade mig at spørge, om de, der have læst de Forhandlinger, som da fandt Sted, ikke med mig ville erkjende, at det baade fra Negeringens og fra alle Sider blev erkjendt, at det var Meningen, at hvor der virkelig efter Kommunalbestyrelsens Skjøn var en Trang tilstede til saadanne Boliger, skulde der ydes Bistand til deres Opførelse; ellers var dette Lovforslag jo ikke Andet end Gumbug, som man siger. Jeg vil spørge, hvad det da havde at betyde, at der skulde gives en Lov om, at Kommunen skulde have Lov til at lade sig udlægge Pladser til at bygge Boliger paa, naar ikke Meningen var, at den skulde benytte denne

Tilladelse, hvor der var Anledning dertil. Denne Maade tror jeg ikke, at man i 1849 gav Love paa, der vare rettede paa at høre det Tryk, som den Gang blev udøvet paa Kommunerne og paa de enkelte Mænd i Kommunerne fra deres Side, som dette Lovforslag væsentligst var rettet imod, navnlig Godseierne. Altsaa er jeg endnu overbevist om, at det er det samme Princip, der ligger til Grund for Loven af 1850, og for det Lovforslag, jeg her har tilladt mig at indbringe, men da det ærede Medlem jo siger, at, naar jeg i mit Lovforslag vilde godkjenne den Pragis, som har fundet Sted fra Administrationens Side med Hensyn til Landet, og som han erkjendte, at der var Anledning til at overføre paa Kjøbstaderne, hvis en saadan Trang der kom tilstede, vilde han kunne følge mig, saa ser jeg ikke, at det ærede Medlem principrigtig vil kunne gaa imod dette Lovforslag, selv om det forekommer ham at være for vidt gaaende. Han betegnede det jo endogsaa som den ydste Socialisme, tror jeg; det er af den Slags Overdriveser, som man ikke behøver at værge sig videre imod, thi de ere virkelig, altså vidtgaende, til at ikke Enhver kan se, at de ere umotiverede overfor dette Lovforslag. Man ser nu, at det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgfreds vil, at jeg skulde have udvidet Forslaget langt yderligere, end jeg har gjort, men det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1ste Valgfreds vil, at jeg skulde have indskrænket det mere. Jeg for min Part mener ikke, at jeg er gaaet for vidt, men jeg tror netop at have taget et skjønsmomt Hensyn til de forskjellige i denne Sag interesserede Parter. Jeg maa i Dvrigt ogsaa henlede de ærede Medlemmers Opmærksomhed paa, at en Kommune virkelig har stor Interesse af, at Folk ikke drives til at blive Fattiglemmer. Den Hjælp, som kommer i Tide, selv om det er med nogle Opoffrelser — og det er i den Senseende, at der i denne Komitebetænkning, under hvilken jeg ser, at et æret Medlems Navn her i Thinget staar i Spidsen, blandt de deri udtalte Grundsetninger staar, at det kan være godt og rigtigt baade fra Statens og Kommunens Side at komme til Hjælp med Opoffrelser f. Ex. ved Laan uden Rente, ved Anvisning af Byggepladser gratis eller for meget lav Betaling eller paa anden Maade — denne Hjælp er det, at jeg falder en billig Fremgangsmaade overfor saadanne Forlegenheder, som man har set opstaa andekiebs. Det forekommer mig, at det vilde være høit urigtigt, om man af juridiske Principerhensyn vilde standse en Bestræbelse, som dog har vundet Anerkjendelse og Støtte hos den største af de Kommuner, som den skulde angaa. Det vil efter min Mening ikke være rigtigt, at Lovgivningsmagten sætter sig paa et mere smaaligt Standpunkt end en Kommune, som dog er den, der kommer til at bære en væsentlig Del af Byrden derved, hvorimod Staten ikke gjenneem denne Lov vilde faae synderlig direkte Byrder, naar